

Kód kurzu: SP4MP_MTO2, SPSMP_MTO2

Číslo úkolu: 6

Vypracovala: Iva Linhartová, 237453

1) Výzkumné téma, problém, otázka. Představení tématu výzkumu v min. 1 odstavci, cílů výzkumu v dalším odstavci.

Téma:

Zdravotní postižení jako společenská bariéra

Výzkumný problém:

Podmínky pro začleňování osob se zdravotním postižením do majoritní společnosti

Výzkumná otázka:

Jaký je vliv zdravotního postižení při začleňování osob s tímto postižením do majoritní společnosti v mikroregionu Dačicko?

Tématem výzkumu je zdravotní postižení jako bariéra při socializaci osob s tímto handicapem. Osoby se zdravotním postižením byly od nepaměti vylučovány ze společnosti a i dnes jsou ohrožovány sociálním vyloučením. Důležité je nenechávat je na okraji společnosti, ale věnovat jim pozornost a začleňovat je do jejího běžného chodu a života v rámci jejich možností tak, aby mohly žít plnohodnotný život i se svým postižením. Dnes se situace oproti době před revolucí stále zlepšuje a podmínky pro socializaci osob s postižením jsou příznivější, avšak je potřeba toho v tomto směru ještě hodně udělat. Proto považuji za podstatné znát současné potřeby a pocity osob s postižením a stejně tak i názory a postoje většinové společnosti k nim.

Cílem výzkumu je zjistit problémy, se kterými se osoby se zdravotním postižením setkávají při začleňování do společnosti. Zároveň je předmětem zájmu mínění samotných osob se zdravotním postižením nebo rodičů těchto jedinců ohledně toho, jak se v naší společnosti cítí, kde vidí nejpálčivější problémy a citlivá místa a naopak, co se jim líbí a co by se mělo nadále podporovat. Konkrétním cílem je pak zmapování mikroregionu Dačicko a snaha analyzovat současnou situaci, co se týče nastavení podmínek pro úspěšné začlenění osob se zdravotním postižením.

2) Hlavní výzkumná otázka (1) a vedlejší výzkumné otázky (maximálně 5):

Hlavní výzkumná otázka:

Jaké jsou podmínky pro začleňování osob se zdravotním postižením do majoritní společnosti v mikroregionu Dačicko?

Vedlejší výzkumné otázky:

- a) V čem mají lidé se zdravotním postižením nejvíce ztíženou socializaci?
- b) Jaká je situace v mikroregionu Dačicko ohledně podmínek socializace osob se zdravotním postižením?
- c) Jakou roli hraje při socializaci typ zdravotního postižení?
- d) Mají osoby se získaným zdravotním postižením jednodušší cestu k socializaci než osoby s postižením vrozeným?
- e) Jak vnímají jedinci se zdravotním postižením postoje majoritní společnosti vůči své osobě?

3) Volba výzkumné strategie (kvalitativní nebo kvantitativní) a její zdůvodnění:

Pro svůj projekt jsem zvolila kvantitativní typ výzkumu. Budu vycházet z teorie o začlenění osob se zdravotním postižením v České republice. Na základě této teorie vytvořím hypotézy, které díky výzkumu buď potvrdím nebo vyvrátím. Kvantitativní typ výzkumu má poměrně vysokou

reliabilitu, takže by se při opakování výzkumu s odstupem času mělo dojít k podobným výsledkům. To by bylo vzhledem k tématu výzkumu žádoucí, aby se porovnaly dosažené výsledky s postupem doby.

4) Hypotézy (jedna teoretická a minimálně tři pracovní).

Teoretická hypotéza:

Míra zdravotního postižení jedince ovlivňuje jeho začlenění do majoritní společnosti.

Pracovní hypotéza:

- 1) Čím je město větší, tím více příležitostí pro začlenění osob se zdravotním postižením nabízí.
- 2) Podmínky pro začleňování osob se zdravotním postižením do majoritní společnosti jsou příznivější ve velkém městě než v maloměstě.
- 3) Čím těžší zdravotní postižení jedinec má, tím menší je množství jeho sociálních kontaktů.

5) Seznam všech používaných konceptů a jejich definice (konceptualizace) a seznam indikátorů (operacionalizace).

- 1) Čím je město větší, tím více příležitostí pro začlenění osob se zdravotním postižením nabízí.

1. velikost města = nezávisle proměnná
2. míra příležitostí pro začlenění = závisle proměnná

Město:

Konceptualizace:

Město je sídelní geograficky vymezený útvar, pro který je charakteristický soubor znaků, jenž jej odlišuje od vesnice. Dnes (v moderní době) se za město považuje sídliště nad 5000 obyvatel.

Operacionalizace – indikátory:

Vyberte, kolik obyvatel má místo, kde žijete:

- a) 0 – 4 999 obyvatel
- b) 5 000 – 9 999 obyvatel
- c) 10 000 – 49 999 obyvatel
- d) 50 000 – 99 999 obyvatel
- e) 100 000 a více obyvatel

Příležitost:

Konceptualizace:

Příležitost – subjektivně vnímaná možnost začlenit se do společnosti

Operacionalizace – indikátory:

Jak moc je pro Vás obtížné začlenění do majoritní společnosti? Vyznačte na škále od 1 do 5:

vůbec 1 2 3 4 5 velice

- 2) Podmínky pro začleňování osob se zdravotním postižením do majoritní společnosti jsou příznivější ve velkém městě než v maloměstě.

1. podmínky = závisle proměnná
2. velikost města = nezávisle proměnná

Podmínky:

Konceptualizace:

Podmínkami pro začlenění se rozumí míra sociálních služeb, neziskových organizací, center volnočasových aktivit a klubů v daném místě.

Operacionalizace – indikátory:

- jak měřit? Otázky v dotazníku:

Jak jste spokojen(a) s nabídkou volnočasových aktivit v místě, kde žijete?

Jste členem (členkou) nějaké neziskové organizace?

Využíváte nabídku sociálních služeb v místě Vašeho bydliště?

Jste spokojen(a) s úrovní nabízených sociálních služeb v místě, kde žijete?

Město:

Konceptualizace:

Město je sídelní geograficky vymezený útvar, pro který je charakteristický soubor znaků, jenž jej odlišuje od vesnice. Dnes (v moderní době) se za město považuje sídliště nad 5000 obyvatel.

Operacionalizace – indikátory:

Vyberte, kolik obyvatel má místo, kde žijete:

- f) 0 – 4 999 obyvatel
- g) 5 000 – 9 999 obyvatel
- h) 10 000 – 49 999 obyvatel
- i) 50 000 – 99 999 obyvatel
- j) 100 000 a více obyvatel

3) Čím těžší zdravotní postižení jedinec má, tím menší je množství jeho sociálních kontaktů.

- 1. četnost kontaktů = závisle proměnná
- 2. míra postižení = nezávisle proměnná

Kontakty:

Konceptualizace:

Četností kontaktů se zde rozumí, jak často jedinec se zdravotním postižením vyhledává společnost druhých osob a účastní se kulturních a společenských akcí.

Operacionalizace – indikátory:

- četnost návštěv společenských a kulturních akcí

Jak často navštěvujete kulturní a společenské akce?

- a) nikdy
- b) minimálně 1x týdně
- c) minimálně 1x měsíčně
- d) minimálně 1x rok
- e) jinak. Uveďte, prosím, jak často. _____

Míra zdravotního postižení:

Konceptualizace:

Mírou zdravotního postižení zde myslím stupeň a typ zdravotního postižení.

Operacionalizace – indikátory:

- zjistit typ postižení jedince:

Typ Vašeho postižení:

- a) zrakové
- b) sluchové
- c) tělesné
- d) mentální
- e) kombinované
- f) jiné (uveďte)

- zjistit stupeň závislosti:

Uveďte, prosím, do jakého stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby spadáte dle Zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách:

- a) stupeň I – lehká závislost
- b) stupeň II – středně těžká závislost
- c) stupeň III – těžká závislost
- d) stupeň IV- úplná závislost

6) Návrh metody sběru dat, výzkumné populace a vzorku.

Pro získání informací použiji ve svém výzkumu techniku dotazníku. To znamená, že položky v dotazníku budou předem pevně dané a pro všechny respondenty stejné. Dotazníky se z větší části pokusím rozdat osobně, čímž bych ráda zajistila větší návratnost a také možnost osobně vysvětlit, o čem mi jde. Zároveň by pro účastníky výzkumu mohlo být větší motivací pro vyplnění to, že mě osobně poznají a budou vědět, že jejich odpovědi mohou něčemu pomoci a nebudou zbytečné. V jistých případech zřejmě dojde i na nutnost dotazníky rozeslat elektronicky nebo poštou. V těchto situacích budu počítat s menší návratností.

Respondenty pro výzkum získám na základě účelového výběru, jelikož se téma mého výzkumu týká pouze osob se zdravotním postižením v mikroregionu Dačicko. Respondenty a kontakty na ně budu získávat na základních školách v mikroregionu, na sociálním odboru městského úřadu, v místních neziskových organizacích a charitě. Od získaných kontaktů se pokusím získat kontakty na další osoby se zdravotním postižením v jejich okolí. Půjde tedy o metodu sněhové koule.

7) Úryvek z připravovaného nástroje sběru dat – z dotazníku nebo scénáře rozhovoru (minimálně deset otázek i s variantami odpovědí), případně popis designu experimentu atd.

Dobrý den,

ráda bych Vás požádala o spolupráci při vyplňování tohoto dotazníku, který je součástí výzkumu pro moji diplomovou práci. V práci se zabývám otázkou osob se zdravotním postižením v mikroregionu Dačicko. Dotazník je anonymní. Jeho vyplnění Vám zabere přibližně 20 minut. U každé otázky vyberte jednu z nabízených odpovědí nebo napište svoji vlastní odpověď. Na závěr dotazníku vyplňte prosím údaje týkající se Vašeho pohlaví a věku. V případě, že nebudete něčemu rozumět, můžete se na mě obrátit.

Mnohokrát děkuji za Váš čas věnovaný vyplňování dotazníku a tomu, že přispějete k dokončení mé diplomové práce.

Iva Linhartová
studentka Speciální pedagogiky, PdF MU, Brno
tel. xxxxxxxxxx, e-mail: iva.lin@seznam.cz

1. Typ Vašeho postižení:

- a) zrakové
- b) sluchové
- c) tělesné
- d) mentální
- e) kombinované
- f) jiné (uveďte)

2. Uveďte, prosím, do jakého stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby spadáte dle Zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách:

- a) stupeň I – lehká závislost
- b) stupeň II – středně těžká závislost
- c) stupeň III – těžká závislost
- d) stupeň IV- úplná závislost

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední
- c) střední s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské
- f) jiné (uveďte)

4. Vyberte, kolik obyvatel má místo, kde žijete:

- a) 0 – 4 999 obyvatel
- b) 5 000 – 9 999 obyvatel
- c) 10 000 – 49 999 obyvatel
- d) 50 000 – 99 999 obyvatel
- e) 100 000 a více obyvatel

5. Pociťujete obtíže při začleňování se do společnosti?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

6. Setkal(a) jste se s odmítavým postojem většinové společnosti vůči Vašemu zdravotnímu postižení?

- a) nikdy
- b) výjimečně
- c) občas
- d) často
- e) stále
- f) jiné (uveďte)

7. Jak často navštěvujete kulturní a společenské akce?

- a) nikdy
- b) minimálně 1x týdně
- c) minimálně 1x měsíčně
- d) minimálně 1x rok
- e) jinak. Uveďte, prosím, jak často. _____

8. Život v místě, kde žijete je vzhledem k Vašemu postižení:

- a) bezproblémový
- b) s menšími obtížemi
- c) s většími obtížemi
- d) problematický
- e) jiné (uved'te)

9. Co si myslíte, že je největší překážkou při začleňování osob se zdravotním postižením do majoritní společnosti v místě, kde žijete?

.....

10. Myslíte si, že máte dobré informace o poskytovaných sociálních službách v místě Vašeho bydliště, které můžete využívat?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

11. (Vyplňte pouze v případě, že jste v předešlé otázce odpověděli ne). Které informace Vám chybí nejvíce?

.....

12. Zvažoval(a) jste někdy změnu místa bydliště v souvislosti s Vaším zdravotním postižením?

- a) nikdy
- b) občas
- c) často
- d) stále
- e) jiné (uved'te)

13. Jaké služby věnované osobám se zdravotním postižením by jste v místě Vašeho bydliště uvítal(a) nejvíce?

.....

Vyplňování dotazníku je u konce. Přesto Vás požádám ještě o vyplnění Vašeho:

- **pohlaví:** žena – muž (zakroužkujte prosím)

- **věku:**

To už je opravdu vše! Ještě jednou děkuji za Váš čas při vyplňování dotazníku ☺

8) Zamyšlení se nad možnými praktickými a etickými problémy při výzkumu (minimálně 1 odstavec):

K etickým problémům by nemělo během výzkumu dojít. Tím, že osoby daný dotazník vyplní za účelem výzkumu do DP, předpokládám, že souhlasí s prezentováním jimi uvedených údajů. Výzkum tedy bude probíhat s jejich vědomím a souhlasem. Bude jim zaručeno zachování důvěrnosti a anonymity. Respondenti budou informováni o možnosti kontaktu tazatele v jakémkoliv případě problémů, nejasností, či z důvodů odstoupení z výzkumu. Také bude respondentům nabídnuta možnost seznámit se po dokončení výzkumu s jeho výsledky, které budou uveřejněny v diplomové práci.

Aby nedošlo k praktickým problémům při vyplňování dotazníku z důvodů pochybností či pocitu ztráty času ze strany respondentů, ráda bych u nich navodila pocit důvěryhodnosti právě osobním kontaktem při rozdávání dotazníků. Tím by bylo dosaženo respektu a co nejvyšší kvality při vyplňování dotazníků.

9) Seznam relevantní literatury (minimálně 10 položek) dle platné citační normy:

ČERNOUŠEK, M. *Šílenství v zrcadle dějin: pojednání pro inteligentního čtenáře*. Praha: Grada, 1994. 228 s. ISBN 80-7169-086-4.

HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele a rodiče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 228 s. ISBN 80-7178-888-0.

JESENSKÝ, J. *Uvedení do rehabilitace zdravotně postižených*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7066-9411.

PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. a kol. *Sociálně pedagogické aspekty ve speciální pedagogice: sborník k projektu EXTRA 1995 „Sociální pedagogika a její funkce v integraci postižených“*. Brno: Paido, 1996. 136 s. ISBN 80-85931-27-3.

ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-73671-24-7.

TITZL, B. *Postižený člověk ve společnosti*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2000. 248 s. ISBN 80-86039-90-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 2.vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-496-6.

VÁGNEROVÁ, M., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., ŠTĚCH, S. *Psychologie handicapu*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2001. 230 s. ISBN 80-71849-29-4.

VOCILKA, M. *Integrace sociálně a zdravotně handicapovaných a ohrožených dětí do společnosti*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. 108 s.

VOJTOVÁ, V. *Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. vyd. Brno: MU, 2008. ISBN 978-80-210-4573-6.

Pěkně zpracovaný projekt!